

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

20 octombrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Nicolae Gordilă

Judecători – Ion Guzun, Elena Covalenco, Liliana Catan și Iurie Diaconu,

a judecat în ședință, fără participarea părților, recursul ordinar, declarat de avocatul Constantin Sîrbu în numele inculpatului Șevcenco Evghenii, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 februarie 2015, în cauza penală în privința lui

Șevcenco Evghenii Vladimir, născut la 06 februarie 1978, originar și domiciliat în mun. Chișinău, str. Doina nr. 117, ap. 2.

termenul de examinare a cauzei fiind:

- *în prima instanță din 04.07.2013 până la 26.06.2014;*
- *în instanța de apel din 31.10.2014 până la 05.02.2015;*
- *în instanța de recurs din 02.07.2015 până la 20.10.2015.*

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală a fost legal executată.

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție asupra recursului ordinar în cauză în baza actelor din dosar,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 26 iunie 2014, inculpatul Șevcenco Evghenii a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal și i-a fost aplicată pedeapsă penală sub formă de închisoare pe un termen de 6 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

Acțiunile civile înaintate de către Zavațki Serghei și Zavațcaia Natalia, au fost admise în principiu cu stabilirea cuantumului în procedură civilă contencioasă.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că inculpatul Șevcenco Evghenii Vladimir, fiind deținător al permisului de conducere al mijlocului de transport, de categoria „B”, la data de 23.05.2013, aproximativ la orele 21.10, aflându-se la volanul autovehiculului de model „Dacia Logan”, n^o C N1 475 și deplasându-se în preajma casei nr.19/1 pe bd. Traian mun. Chișinău, exprimând neatenție față de trafic și încredere exagerată în sine, a încălcat cerințele Regulamentului Circulației Rutiere și anume: prevederile pct.3 al RCR, în conformitate cu care, „participanții la trafic sânt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului”; prevederile pct. II lit. f) al RCR în conformitate cu care „conducătorul de autovehicul, înainte de plecare și în timpul deplasării, este obligat: să cedeze trecerea pietonilor la trecerile pentru pietoni cu circulația nedirijată; în cazul în care înaintea trecerii pentru pietoni s-a oprit sau a redus viteza vreun vehicul conducătorii altor vehicule care se deplasează pe benzile alăturate pot continua deplasarea numai asigurându-se că în fața vehiculului menționat nu sânt pietoni”; prevederile pct. 45 al RCR, în conformitate cu care „conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama

de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră; în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să - educă viteza sau chiar să oprească pentru a nu pune în pericol siguranța traficului" precum și neglijând prevederile indicatorului „5.50.1, 5.50.2" ce semnifică trecerea centru pietoni, nu s-a isprăvit cu conducerea mijlocului de transport, nu a ținut cont de dexteritatea în conducere care i-ar pennite să prevadă situațiile periculoase, nu a cedat trecerea pietonilor la trecerea pentru pietoni și, ca urmare a comis tamponarea lui Zavațki Vladimir care se afla în brațele bunicii sale Zavațcaia Natalia și care traversau partea carosabilă la trecerea pentru pietoni, marcată cu indicatorul rutier „5.50.1,5.50.2" al RCR.

În consecința încălcării regulilor de circulație de către Șevcenco Evghenii Vladimir și accidentului rutier produs, minorului Zavațki Vladimir, a.n.2007, i-au fost cauzate conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1420D din 25.06.2013 „leziuni corporale sub formă de traumatism cranio-cerebral acut deschis; fractură bază craniană și a bolții craniene, contuzie cerebrală și de trunchi cerebral, comă grad I, sindrom apalic; othemoragie bilateral, tetrapareză moderată, care prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală gravă.

Totodată, în rezultatul încălcării regulilor de circulație de către Șevcenco Evghenii Vladimir și accidentul rutier produs, pietonului Zavațcaia Natalia, i-au fost cauzate conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1356 din 19.06.2013 „leziuni corporale sub formă de fractură cominutivă a claviculei drepte cu deplasarea fragmentelor, plagă contuză în regiunea occipitală, care condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare medie”.

3. Împotriva sentinței instanței de fond a declarat apel avocatul Radu Dumneanu în numele inculpatului Șevcenco Evghenii, prin care a solicitat casarea sentinței instanței de fond și pronunțarea unei noi hotărâri cu aplicarea suspendării condiționate a pedepsei, invocând faptul că instanța urma să se ia în considerare existența circumstanțelor atenuante. Inculpatul a recunoscut vina, a contribuit activ la stabilirea circumstanțelor cauzei, are la întreținere un copil minor care este invalid, dorește să contribuie la repararea prejudiciului material cauzat victimelor. Aflarea la libertate a inculpatului, v-a permite acestuia să lucreze și să contribuie la repararea prejudiciului material cauzat victimelor accidentului rutier. Se impune și ca instanța să țină cont și de faptul că inculpatul nu a dorit producerea accidentului respectiv și nici survenirea consecințelor pe care le-a provocat, iar însăși fapta prejudiciabilă săvârșită a fost comisă din imprudență. Referitor la concluzia instanței precum că inculpatul nu ar fi conștientizat consecințele infracțiunii și dimensiunea prejudiciului cauzat a fost indusă în parte de reprezentanții victimelor care pe de o parte invocau diferite motive pentru a nu finisa examinarea cauzei în prima instanță, iar pe de altă parte prin demersuri înaintate diferitor organe care nu aveau tangență la examinarea cauzei reclamau tergiversarea examinării cauzei respective. Inculpatul, în măsura în care i-a fost oferită posibilitatea, s-a interesat permanent de starea sănătății victimelor și chiar și-a propus aportul pentru a ajuta din punct de vedere material, însă au fost lăsate fără atenție. Afirmarea instanței de fond cu privire la faptul că învinuitul nu a conștientizat consecințele acțiunii sale sunt neîntemeiate, inclusiv datorită dorinței explicabile de răzbunare a părților vătămate, care prin acțiunile sale, au făcut tot posibilul să denote în mod artificial atitudinea de nepăsare a inculpatului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 februarie 2015, a fost respins ca nefondat apelul avocatului Radu Dumneanu în numele inculpatului Șevcenco Evghenii, cu menținerea sentinței.

Pentru a se pronunța, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a făcut o justă încadrare juridică a acțiunilor inculpatului în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, - ”*încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conducea mijlocul de transport, încălcare care a provocat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale*” - fapt confirmat prin probatoriul prezentat de acuzatorul de stat în instanța de fond.

Totodată, instanța de apel a menționat că, instanța de fond just a conchis și faptul că infracțiunea săvârșită de inculpatul Șevcenco Evghenii este soldată cu urmări foarte grave, prejudiciul cauzat este unul major și nu este recuperat, prin urmare corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă numai prin izolarea lui față de societate.

În apelul său, avocatul Radu Dumneanu a indicat la prezența unei circumstanțe excepționale și anume că inculpatul are la întreținere un copil cu dezabilități.

În instanța de apel, inculpatul a prezentat copia actului de naștere a copilului Croitor Diana și certificatul de dezabilitate a ei, însă din certificatul de naștere a copilului Diana Croitor rezultă că tatăl ei este Croitor Dmitri și nu inculpatul Șevcenco.

Astfel, instanța de apel nu a avut temei pentru a stabili prezența unei circumstanțe excepționale în cazul dat.

Totodată, inculpatul a prezentat 2 ordine de încasare a numerarului în sumă totală de 2 500 lei, care au fost transferați în contul ajutorului material pentru Zavațchi Olga.

O astfel de circumstanță nu poate fi apreciată ca una excepțională și influentă la aplicarea în privința inculpatului a unei alte categorii de pedeapsă. Suma de 2 500 lei este una prea mică în raport cu daunele materiale care le suportă zilnic familia victimei.

De aceea, instanța de apel a considerat că pedeapsa stabilită de prima instanță este proporțională consecințelor accidentului rutier, comis de inculpatul Șevcenco Evghenii.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Constantin Sîrbu în numele inculpatului Șevcenco Evghenii, făcînd trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a atacat cu recurs ordinar, prin vare solicită casarea hotărîrilor instanțelor de fond cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care inculpatul Șevcenco Evghenii să fie condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal la 4 ani închisoare cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani, iar potrivit art. 90 Cod penal să-i fie aplicată suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea pe un termen de 5 ani. Recurentul invocă dezacordul cu aplicarea pedepsei prea aspre, motivînd că infracțiunea a fost comisă din imprudență, inculpatul anterior nu a fost condamnat, a recunoscu vina, a contribuit activ la stabilirea circumstanțelor cauzei, are la întreținere cu copil minor invalid, dorește să contribuie la repararea prejudiciilor pătimiților, aflîndu-se la libertate inculpatul va avea posibilitate să contribuie la repararea prejudiciului cauzat. Totodată, menționează că afirmațiile de fond cu privire la faptul că inculpatul nu a conștientizat consecințele acțiunilor sale sunt neîntemeiate.

5.1. Potrivit prevederilor art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a prezentat referință privind opinia asupra recursului declarat de avocatul Constantin Sîrbu în numele inculpatului Șevcenco Evghenii, prin care a menționat că, recursul ordinar urmează a fi decis ca inadmisibil motivînd că, instanța de apel argumentat s-a expus asupra vinovăției și stabilirea pedepsei inculpatului.

6. Judecînd recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, Colegiul lărgit ajunge la concluzia că recursul declarat urmează a fi admis, cu casarea parțială a sentinței și

deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, pentru următoarele considerente

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept de a-l admite, cu casarea hotărârilor atacate, să rejudece cauza și să pronunțe o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului.

În recursul ordinar declarat de apărătorul inculpatului se invocă temeiurile prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârea instanței de apel conține o eroare de drept atunci când instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Instanța de recurs reține că, autorul recursului este de acord cu starea de fapt stabilită de instanța de fond și de apel, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor lui Șevcenco Evghenii însă solicită aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

În prezența circumstanțelor descrise, Colegiul lărgit consideră legală concluzia instanțelor de fond referitor la neaplicarea dispozițiilor art. 90 Cod penal.

Colegiul lărgit conchide că la stabilirea pedepsei cu închisoarea instanțele de fond, și-au motivat soluția adoptată indicând din care motive au ajuns la concluzia că corijarea și reeducarea inculpatului Șevcenco Evghenii pentru faptele comise este posibilă doar cu aplicarea pedepsei închisorii reale.

În acest sens Colegiul lărgit invocă că, legiuitorul acordă dreptul instanței, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, de a decide de la caz la caz, posibilitatea aplicării pedepsei vinovatului cu suspendarea condiționată a executării ei și nicidecum nu o obligă în acest sens. În speța dată, rezultă că instanța de fond și de apel, au considerat rațional ca inculpatul să execute real pedeapsa pentru săvârșirea infracțiunii imputate.

Totodată, Colegiul menționează că, la adoptarea sentinței individualizând pedeapsa, instanța de judecată urmează să respecte prevederile art. 96, 385 alin. (1), 394 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, conform cărora instanța de judecată este obligată să indice în partea descriptivă a sentinței care sunt circumstanțele care atenuează sau agravează răspunderea inculpatului, datele care caracterizează persoana inculpatului, precum și motivele soluției adoptate referitoare la stabilirea pedepsei sau la liberarea de pedeapsă penală.

În același rînd, Colegiul lărgit constată că la stabilirea pedepsei inculpatului instanțele de fond și de apel nu au reținut în deplină măsură prevederile art. 75 Cod penal, care stipulează că persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în partea specială a prezentului Cod și în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a prezentului Cod.

Alin. (3) al art. 264 Cod penal, prevede în calitate de pedeapsă închisoare de la 3 la 7 ani cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de pînă la 4 ani. Din speță rezultă, că instanța de fond i-a stabilit inculpatului, o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 ani cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani. Stabilind pedeapsa nominalizată instanța de fond a reținut ca circumstanțe agravante provocarea prin infracțiune a unor urmări foarte grave, iar instanța de apel, la judecarea apelului, a fost de acord cu concluzia instanței de fond.

Colegiul lărgit constată că aceste concluzii ale instanțelor de judecată sunt eronate, ori potrivit rechizitoriului în acțiunile lui Șevcenco Evghenii nu au fost reținute careva circumstanțe agravante (vol. I, f.d. 68).

În conformitate cu art. 77 Cod penal, enumerarea circumstanțelor agravante are caracter exhaustiv. Pot fi recunoscute drept circumstanțe agravante numai acele împrejurări, care sunt strict prevăzute de lege, stabilește de organele de urmărire penală și

incluse în conținutul rechizitoriului. În cazul în care vreuna din circumstanțele agravante enumerate în art. 77 Cod penal, imputată inculpatului, fiind cercetată în ședința de judecată, nu și-a găsit confirmare, acesta urmează a fi exclusă din învinuire. În cazul în care circumstanța care agravează răspunderea penală este indicată în dispozițiile articolului Părții speciale a Codului penal, ca semn al componenței infracțiunii, în conținutul variante-tip sau în conținutul variantelor agravante, ea nu poate fi luată în considerație la stabilirea pedepsei pentru această infracțiune.

Astfel, Colegiul lărgit reține că, circumstanța agravantă reținută de instanța de fond și de apel „*provocarea prin infracțiune a unor urmări foarte grave*”, nu poate fi luată în considerație la stabilirea pedepsei inculpatului, ori această circumstanță nu a fost invocată în rechizitoriu, totodată ea conținându-se în dispoziția art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, ca circumstanțe ce agravează răspunderea inculpatului pentru fapta săvârșită.

Reieșind din cele menționate, Colegiului va exclude această circumstanță ca fiind invocate ilegal de către instanțele de fond la stabilirea pedepsei

Astfel, Colegiul reține că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă, echitabilă, în limitele sancțiunii legii în baza căruia persoana se declară vinovată.

În sensul art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor, având drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane.

Totodată, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

În cazul săvârșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singură în măsură să înfăptuiască nemijlocit opera de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării acestei operațiuni. Stabilirea duratei ori a quantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea infractorului, care se evaluează după următoarele criterii:

- împrejurările și modul de comitere a infracțiunii, precum și mijloacele folosite;
- starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită;
- natura și gravitatea rezultatului produs sau a altor consecințe ale infracțiunii;
- motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit;
- natura și frecvența infracțiunilor care constituie antecedentele penale ale infractorului;
- conduita după săvârșirea faptei și în cursul procesului penal;
- nivelul de educație, vârsta, starea de sănătate, situația familială și socială etc.

Criteriile generale de individualizare a pedepsei pot fi definite ca fiind acele reguli, principii, prevăzute în Codul penal, de care instanța de judecată trebuie să țină seamă la stabilirea felului, duratei ori a quantumului pedepsei în cadrul operațiunii de individualizare a acesteia.

Colegiul lărgit conchide, că instanțele de fond și de apel la individualizarea pedepsei inculpatului Șevcenco Evghenii nu au ținut cont în măsura deplină de principiile generale de individualizare a pedepsei. Prin hotărârile judecătorești în privința inculpatului Șevcenco Evghenii nu au fost reținute circumstanțele atenuante, și anume: recunoașterea vinovăției, căința sinceră, anterior nefiind judecat, recunoașterea probelor administrate în faza de urmărire penală, are la întreținere un copil minor, este caracterizat pozitiv la locul de muncă și de trai, dorește să contribuie la repararea prejudiciilor pătimiților. Or,

instanțele de fond s-au bazat doar pe circumstanțe agravante, greșit reținute și anume provocarea prin infracțiune a unor urmări foarte grave, copilul minor care nu se poate manifesta elementar, iar supraviețuirea lui este asigurată în mod artificial, aplicând astfel inculpatului Șevcenco Evghenii o pedeapsă sub formă de 6 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

Colegiul lărgit menționează faptul că, instanța de apel menținând soluția instanței de fond privind individualizarea pedepsei, și-a motivat soluția cu fraze de ordin general ce nu corespund în totalitate circumstanțelor reale ale cauzei.

Discordanța între cele reținute de instanțele de fond și conținutul real al circumstanțelor cauzei, ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și insuficient de motivate în privința aplicării pedepsei inculpatului.

Colegiul lărgit, avînd în vedere atît principiul prevăzut în art. 4 Cod penal – umanismul legii penale, cît și prevederile art. 61 alin.(2) Cod penal, ajunge la concluzia că pedeapsa stabilită inculpatului Șevcenco Evghenii este prea aspră și va micșora pedeapsa pînă la 4 ani și 6 luni.

Din aceste considerente, recursul declarat va fi admis, cu casarea parțială a sentinței instanței de fond și deciziei instanței de apel, în partea ce ține de latura pedepsei, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărîre

7. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DISPUNE:

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Constantin Sîrbu în numele inculpatului Șevcenco Evghenii, casează parțial sentința Judecătoriei Botanica din 26 iunie 2014 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 februarie 2015, în latura pedepsei, în privința lui **Șevcenco Evghenii Vladimir**, rejudecă cauza în această parte și pronunță o nouă hotărîre, după cum urmează:

Șevcenco Evghenii Vladimir, recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal se stabilește pedeapsa de 4 ani și 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip deschis și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

Termenul de executare a pedepsei lui Șevcenco Evghenii Vladimir se calculează din momentul reținerii acestuia.

Celelalte dispoziții ale hotărîrilor contestate se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la 17 noiembrie 2015.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Ion Guzun

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu